

חובות אמון של שותף כללי ופירוק שותפות מוגבלת – הבהרות מן הפסיקה

עדכוני לקוחות

לאחרונה ניתן פסק דין¹ על-ידי כבוד השופטת סיגל יעקבי מהמחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב, העוסק בשתי סוגיות חשובות מתחום דיני השותפויות. האחת, הפרת חובות האמון והגילוי של השותף הכללי כלפי השותפים המוגבלים ותוצאותיה האפשריות, והשניה, כוחם של השותפים להגביל את זכותם לפנות לבית המשפט בבקשה לפירוק השותפות.

הרקע לפסק הדין

פסק הדין עוסק בבקשה לפירוק שותפות מוגבלת ישראלית ("השותפות"), שהוגשה על ידי חלק מהשותפים המוגבלים ("המבקשים") כנגד השותף הכללי, חברה פרטית ישראלית ("השותף הכללי"). השותפות הוקמה לצורך ביצוע השקעה בחברה זרה ("חברת המטרה"), השקעה אשר מומנה מכספי השותפים המוגבלים.

לטענת המבקשים, השותף הכללי הסתיר מהם פרטים מהותיים בנוגע להשקעה האמורה לעיל ונטל כספים ללא הסכמתם ובניגוד להסכם השותפות. כך, השותף הכללי קיבל לידיו כספים כעמלת תיווך בקשר עם ההשקעה בחברת המטרה בניגוד להסכם השותפות ותוך הסתרתם מהשותפים המוגבלים, וכן קיבל החזקות בחברת המטרה ללא ששילם תמורתן ובניגוד למצגים שהוצגו לשותפים המוגבלים. עוד הראו המבקשים כי ישנם פערים בין השקעתם בשותפות לבין ההשקעה בפועל בחברת המטרה אותם נטל השותף הכללי לעצמו בניגוד להוראות הסכם השותפות.

נוכח טענות אלה, המבקשים טענו כי קמה עילה לפירוק השותפות על-ידי ביהמ"ש מטעמי צדק ויושר (סעיף 45(6) לפקודת השותפויות [נוסח חדש], התשל"ה-1975 ("הפקודה")) ומן הטעם שאין לשותפים המוגבלים כל אפשרות סבירה להמשיך ולנהל את עסקי השותפות עם השותף הכללי (סעיף 45(4) לפקודה).

השותף הכללי השיב, בין היתר, כי כל פעולותיו נעשו בהתאם להוראות הסכם השותפות; כי מידע לגבי דמי תיווך שקיבל מצד שלישי, דמי הצלחה שקבע חד-צדדית את שיעורם ונטל לעצמו, או לגבי אחוזים שקיבל מצד שלישי בנכס בו בוצעה ההשקעה, אינו רלבנטי לשותפים המוגבלים; כי מדובר לכל היותר במחלוקת כספית; וכי המבקשים פועלים ממניעים זרים תוך שיתוף פעולה עם צד שלישי המצוי בסכסוך עם השותפות לגבי ההשקעה שביצעה.

חובות גילוי ואמון של שותף כללי

בית המשפט ציין את **חובת הגילוי החלה על השותף הכללי** מכוח סעיף 29 לפקודה, הקובע חובה של השותפים בשותפות לנהל את עסקי השותפות לתועלת המשותפת, להיות ישרים ונאמנים איש עם רעהו **ולמסור לכל שותף או לבא-כוחו חשבונות נכונים ומידע שלם בכל ענין הנוגע לשותפות**. ביהמ"ש הוסיף וקבע כי על השותף הכללי חלה **חובת האמון** כלפי השותפים המוגבלים לאור הפער ביחסי הכוחות ביניהם. השותפים המוגבלים מכניסים מהונם לשותפות בעוד שהכוח לנהל את עסקי השותפות נתון רק לשותף הכללי, ולכן לפי בית המשפט נדרשת **מידה מוגברת של אמון, נאמנות, הגינות ותום לב של השותף הכללי כלפי השותפים המוגבלים**. חובת האמון של השותף הכללי ניצבת על שתי רגליים: **איסור ניגוד עניינים**, אשר נועד להתמודד עם אפשרות של העדפה-עצמית של השותף הכללי, ו**חובת גילוי מלא**,

שנועדה להתמודד עם פערי המידע בין השותף הכללי לשותפים המוגבלים.

בית המשפט קבע כי השותף הכללי לא הציג לשותפים המוגבלים מידע מלא ומהימן אודות השימוש שנעשה בכספי השותפים וכי השותף הכללי הסתיר מידע לגבי מבנה ההשקעות והחזקותיו בו. בית המשפט אף ציין כי **על השותף הכללי לפרוש בפני השותפים המוגבלים את כל האינטרסים שלו בעסקי השותפות**, זאת אף אם מתקיימת זהות בין אינטרס השותפות להשאת רווחיה לבין האינטרסים העודפים של השותף הכללי. נוכח זאת, קבע בית המשפט כי השותף הכללי **הפר את חובות הגילוי שלו**, הן מכוח דרישות סעיף 29 לפקודה כאמור והן מכוח חובות האמון הכלליות החלות עליו.

עוד קבע בית המשפט כי השותף הכללי **פעל בניגוד אינטרסים**. שיעור דמי ההצלחה לא נקבע בהסכם השותפות אלא רק החובה לשלם אותם, ועל כן, קביעת השותף הכללי את שיעור דמי ההצלחה באופן חד צדדי היא בבחינת פעולה בניגוד עניינים.

לבסוף קבע בית המשפט כי סעד של פירוק השותפות אינו סעד דרסטי בנסיבות העניין שלפניו אלא הוא ברירת המחדל בעולם של דיני השותפויות, ובמיוחד בנסיבות שבהן השותפות אינה מנהלת עסק בעל קיום מתמשך אלא הוקמה לשם ביצוע עסקה אחת.

הגבלת כוחם של השותפים לפנות לבית המשפט לשם פירוק שותפות מוגבלת

השותף הכללי טען כי הסכם השותפות קובע כי השותפות תפורק "אך ורק" במקרים המפורטים בו אשר כללו את הנסיבות הבאות: החלטה של השותף הכללי לפרק את השותפות, מתן צו לפירוק השותף הכללי, מינוי כונס נכסים על נכסי השותף הכללי או אם יוכרז השותף הכללי כחדל פירעון. על כן, השותף הכללי טען כי השותפים המוגבלים מנועים מלפנות לבית המשפט ולעתור לפירוק השותפות.

בית המשפט ניתח את עילות הפירוק השונות הקבועות בפקודה וביצע הבחנה בין שני סוגי עילות. הסוג הראשון כולל עילות פירוק שהסמכות להפעילן נתונה לשותפים, הקבועות בסעיפים 42-44 לפקודה. בית המשפט קבע כי השותפים רשאים להתנות על כוחם לדרוש את פירוק השותפות במקרים אלה.

סוג העילות השני כולל את עילות הפירוק הקבועות בסעיף 45 לפקודה, בהן הסמכות להורות על פירוק השותפות נתונה לבית המשפט. בית המשפט קבע כי השותפים אינם יכולים להתנות על סמכות זו. בית המשפט הוסיף וקבע כי החופש הנתון לשותפים לעצב את מערכת היחסים הפנימית שביניהם כראות עיניהם **כולל גם את האפשרות להגביל (אך לא לשלול) את יכולתו של שותף לפנות לבית המשפט בבקשה לפירוק השותפות**. אולם, הואיל והגבלה כזו כרוכה בפגיעה משמעותית בזכות הגישה לערכאות של כל אחד מהשותפים, הבאה לידי ביטוי לא רק בויתור שלהם על הזכות להתדיין בבית המשפט אלא גם על עילות פירוק מכוח הדין, ולנוכח מעמדה של זכות הגישה לערכאות כזכות יסוד, **על צדדים המעוניינים להגביל את האפשרות של פירוק באמצעות בית המשפט לעשות כן במפורש בהסכם**, או להצביע על נסיבות ברורות המבססות את כוונתם זו.

בית המשפט הוסיף וקבע כי הסכם השותפות בין הצדדים במקרה שלפניו אינו כולל מגבלה מפורשת על היכולת לפנות לבית המשפט לצורך פירוק השותפות, וכי אין די במילים "אך ורק" המתייחסות למקרים בהם תפורק השותפות בכדי

להצביע על כוונה מפורשת של הצדדים להגביל את זכותם לפנות לבית המשפט בבקשה כי יפרק את השותפות מכוח סמכותו לפי סעיף 45 לפקודה.

השלכות פסק הדין

פסק דין זה מדגיש את החשיבות של ניסוח ברור ומפורש של הסכמי שותפות, במיוחד בכל הנוגע להגבלת זכויות השותפים לפנות לבית המשפט בבקשה לפירוק השותפות, ומבהיר כי אמנם ניתן לצמצם את זכות הגישה לערכאות לשם פירוק השותפות אך לא לבטלה לחלוטין. כמו כן, פסק הדין מחדד את חובות האמון והגילוי המוטלות על השותף הכללי בשותפות מוגבלת מכוח הדין (ולא רק מכוח המערכת ההסכמית החלה על הצדדים), ובכלל זאת חובת השותף הכללי לתת גילוי מלא ושלם לשותפים המוגבלים ואיסור על השותף הכללי לפעול תוך ניגוד עניינים עמם, ומבהיר שהפרתן של חובות אלה עשויה להביא בין היתר למתן סעד של פירוק השותפות.

משרדנו מעניק ייעוץ משפטי לקרנות השקעה פרטיות, קרנות הון סיכון, שותפויות המשמשות להשקעות אלטרנטיביות, ומשקיעים מוסדיים ופרטיים בקרנות ובשותפויות אלה, בכל מגוון הנושאים והתחומים הנוגעים לפעילותם.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה.

¹תא (תל אביב-יפו) 2133-10-22 אורית שרון פרניגי ואח' נ' א.אייץ.אר 1 ניהול השקעות בעמ (מחוזי; סיגל יעקבי; 051124).

²השותף הכללי הפנה לעניין זה לסעיף בהסכם השותפות שכותרתו "הוצאות שיכוסו על ידי השותפות", שבו נכללו בין היתר "דמי הצלחה של השותף הכללי", וזאת בנוסף ובמובחן מתשלומים להם זכאי השותף הכללי עבור דמי ניהול ומתוך תמורת מימוש ההשקעה.

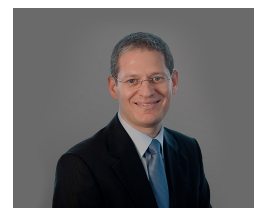
אנשי קשר

עמית רון
עורך דין בכיר

גילה פונסה-שלוש
שותפה

ד"ר איל רז
שותף